

Література

1. М.А. Алякрицкая Формирование современной жилой среды // Современные архитектурно-пространственные принципы формирования жилых комплексов. 5 апреля 2015. –
2. Теория и практика малоэтажного жилищного строительства в России / [А.Н. Асаул, Ю.Н. Казаков, Н.И. Пасяда, И.В. Денисова]. – СПб.: «Гуманистика», 2005. – 563с.
3. Табунщиков Ю.А. Энергоэффективные здания / Ю.А.Табунщиков, М.М. Бродин, Н.В. Шилкин. – М.: АВОК-ПРЕСС, 2003. – 200 с.
4. Гончаренко А.А. Транспортная планировка городов / Гончаренко И.И., Белов Ю.В., Левченко С.А. – Донецк: ДИАТ, 2009. –
5. Копенгаген. Новые жилые районы Sluseholmen и Tegllholmen // [Электронный ресурс] Сергей Костиков. Livejournal: ежедн. интернет-изд. 2016 URL. – Режим доступа: <http://sergeykostikov.livejournal.com/92614.html> (дата звернення: 08.04.2016).
6. Опыт Вильнюса: современные жилые комплексы в столице Литвы // [Электронный ресурс] Onliner: ежедн. интернет-изд. 2013 URL. Режим доступа: <https://realt.onliner.by/2013/10/24/vilnius> (дата звернення: 07.04.2016).

Аннотация

В статье рассматриваются главные преимущества, недостатки застройки средней плотности и зарубежный опыт по формированию современных районов жилыми домами средней этажности.

Ключевые слова: застройка средней плотности, аспекты комфортности жилья.

Abstract

The article considers main advantages and disadvantages of the medium-density construction and foreign experience in the formation of modern districts of mid-rise residential buildings.

Keywords: construction of medium-density, aspects of housing comfort.

УДК 711.168:72.025.5

О.Б. Омельченко, студентка гр. 501-АМ,
кер. **П.О. Васильев**,
асистент каф. АБтаМ Полтавський національний
технічний університет імені Юрія Кондратюка

МІСТОБУДІВНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКОНСТРУКЦІЇ МІСТ, ЩО ЗРУЙНОВАНІ В НАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ

Анотація. У статті розглядаються містобудівні особливості реконструкції міст, що були зруйновані в наслідок воєнних дій.

Ключові слова: реконструкція міста, містобудування, принципи реконструкції.

Стан проблеми та її актуальність. Місто знаходиться в безперервному розвитку. Різні чинники розвитку – зміна чисельності населення, розмірів і інтенсивності використання освоєних територій – вступають в протиріччя зі стабільним, штучно створеним матеріальним середовищем. Цей постійно діючий, історично обумовлений, об'єктивний і цілеспрямований процес узагальнено називається реконструкцією міста.

Але історія робить свої корективи щодо процесу планування міст, що в першу чергу виражається в природних та антропогенних катастрофах. Однією з таких є збройні конфлікти. Результатом військових дій є пошкоджені міста, культурні пам'ятки, інженерна інфраструктура тощо. Тому саме хитка стабільність людських відносин спричинює необхідність у розробках стратегічних комплексних пошукових робіт (містобудівних, економічних, екологічних, соціальних, та ін.) щодо реконструкції чи відновлення міст.

Процес реконструкції міського середовища та його частин може включати декілька етапів, які можуть використовуватися комплексно, а також можуть існувати окремо в залежності від проблем тієї чи іншої території. Це реставрація, регенерація, реабілітація, ревалоризація, благоустрій і навіть нове будівництво [2]. Незважаючи на різні підходи до збереження середовища всі ці види заходів відносяться до реконструктивних процесів.

Виклад основного матеріалу. Відновлення зруйнованих європейських міст після другої світової війни відбувалося в певній хронологічній послідовності.

Рис 1. Фото рейхстагу м. Берлін під час бомбардування 1945 р. і після відбудови

В першу чергу відновлювалися великі міста, такі як Берлін (рис.1), Варшава, Дрезден, Ренн, Роттердам, Мідделбург (рис. 2.) та ін. Серед радянських міст найбільш зруйнованими були Сталінград, Ленінград, Ялта, Київ,

Смоленськ, Севастополь, Новгород над генеральними планами яких працювали відповідно: К. Алабян, Н. Баранов, А. Буров, А. Власов, Г. Гольц, Г. Бархин и Л. Поляков, А. Щусев.

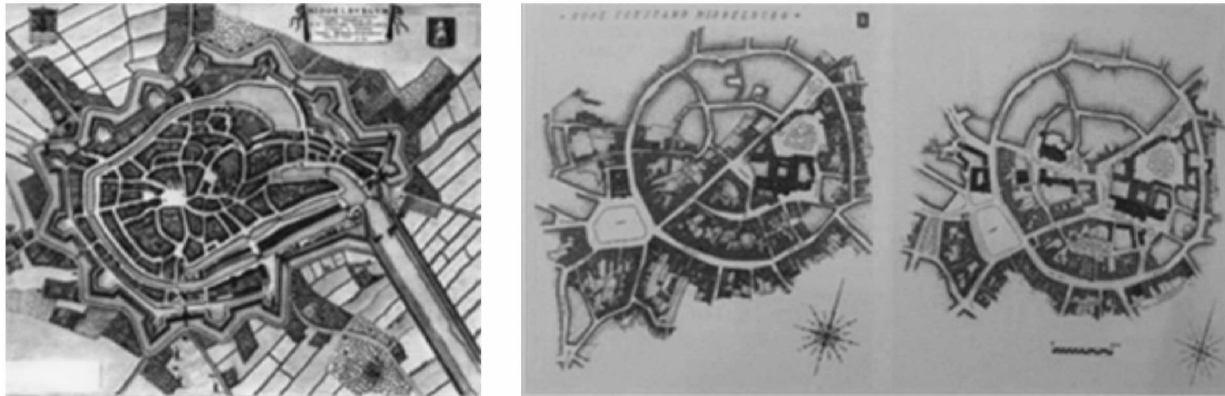

Рис 2. План Мідделбургу 1652 р., план Міделбургу 1940, 1942 рр.

Першочерговою проблемою було відродити шляхи і засоби сполучення; відновити електростанції, водопровід, каналізацію і зв'язок; налагодити виробництво продуктів першої необхідності і дати населенню хоч яке-небудь задовільне житло і роботу. В особливо постраждалих містах одним з першочергових заходів було розбирання руїн, яке зайняло робочі руки на багато місяців, а в деяких випадках і на цілі роки (Так, наприклад, в Штутгарті за межі міста було вивезено близько 5 млн. м³ щебеню. Фактично розбирання завалів у деяких німецьких містах затягнулася до 1947-1949 рр). Але в міру того як зміцнювалося міське господарство, стало розгортатися архітектурне і планувальне проектування. Житлове будівництво пододало стадію тимчасових будівель і поступово перейшло до малоповерхової, а потім і багатоповерхової забудови, яка почала заповнювати звільнені від щебеню згарища відповідно до проектів планування міст. Одночасно з житловими кварталами відновлювалися зруйновані заводи і, нарешті, приблизно через п'ять - сім років після закінчення війни архітектори підійшли до зведення капітальних громадських будівель. Однак хроніка відновного будівництва виявиться далеко не повною, якщо ми не включимо в неї відродження втрачених архітектурних скарбів [1].

Відомий американський архітектор-теоретик Леббеус Вудс у своїй роботі "Війна і архітектура" виділяє три принципи реконструкції міст, які застосував у проекті реконструкції міста Сараєво:

Перший принцип: Відновити те, що було втрачене з довоєнного стану. Ідея полягає в тому, щоб відновити "нормальність", нормальний спосіб жити втрачений в результаті війни.

Другий принцип: Необхідно знести пошкоджені та зруйновані будівлі і побудувати щось абсолютно нове. Це «нове» може радикально відрізнятись від того, що існувало раніше, або тільки оновлена версія втраченого довоєнного «нормального». Його застосування дуже дороге в фінансовому відношенні.

Обидва ці принципи відображають бажання більшості жителів міста "повернутися до нормального життя" і забути травму яку вони отримали в результаті насильства і руйнування.

Третій принцип: *Повоєнне місто має створити нове з пошкодженого старого.* Багато з будівель зруйновані війною можна врятувати, як будівельний матеріал, тому що фінанси людей і установ, які залишилися, були вичерпані війною і її позбавленнями, відновлені запаси будматеріалів та інвентарю повинні використовуватися, щоб побудувати «нове» місто. І тому що нові способи життя не співпадуть із старим, реконструкція старих будівель повинна дозволити новим шляхам і ідеям жити. Знайоме старе має бути перетворене, свідомим наміром і дизайном, в незнайоме нове (рис.3).

Варто згадати, що найнеобхідніші будівлі – так звані звичайні – квартири та офісні будівлі. Символічні структури, такі як церкви, синагоги, мечеті і ті будівлі історичного значення, які є ключовими для культурної пам'яті про місто і його людей, повинні також бути врятовані і відновлені. Останні вказані будівлі мають бути реконструйовані за першим принципом, що майже завжди виправдовується, за всяку ціну, яка завжди висока. Однак застосування цього принципу для звичайних будівель не має ніякого сенсу, тому що в них немає нічого особливого і історично важливого, щоб відновлювати. Навпаки, квартира і бізнес-центри, які переживають руйнування, повинні забезпечити щоденні місця для нового способу життя, що можуть бути дозволені їх радикальною реконструкцією [7].

Висновок. Таким чином, при реконструкції міст, що були зруйновані в наслідок воєнних дій на перший план висувається проблема органічного поєднання в їх структурі історичної та нової архітектури.

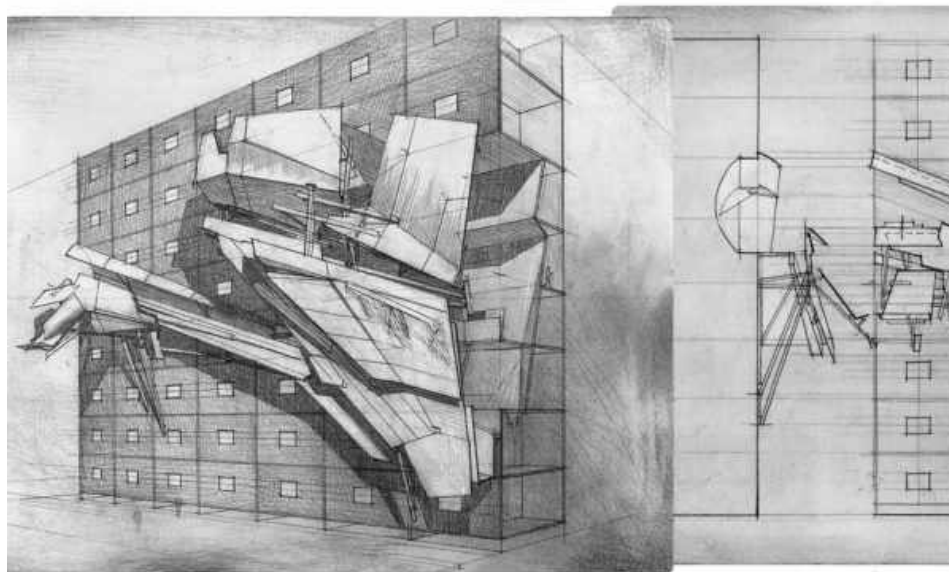

Рис. 3 Приклад проекту розробленого для м.Сараєво (за Л. Вудсом)

При розробці перспективного планування міста доцільне накладання старої і нової планувальних структур та формування єдиного планувального каркаса міста. Композиційні задачі реконструкції повинні вирішуватися на основі базових принципів - супідрядності, сценарного принципу, принципу цілісної просторової організації тощо.

У результаті розроблення генерального плану та детального плану території має з'явитись не тільки обґрунтований прогноз розвитку поселення, але й консолідуєча ідея, що буде сприяти вихованню економічно і соціально активних громадян, їх об'єднанню для досягнення зрозумілої всім спільної мети з покращення умов їх життєдіяльності.

Підводячи підсумок досягнень містобудівних особливостей реконструкції міст, що були зруйновані під час воєнних дій, неможна не побачити двоякі, неоднозначні експериментальні рішення реконструкцій міст. З однієї сторони прогресивні принципи збереження історичної структури міст, функціональне зонування територій, забудова щільними житловими масивами, раціональна побудова мережі обслуговування, удосконалення та оптимізація транспортних й інженерних мереж. А з іншої – відрив художньо-образного початку від сучасних матеріально-технічних і функціональних основ містобудування.

Отже, в процесі відновлення зруйнованих міст з'явився шанс уточнити ключові характеристики культурної спадщини, ідентифікувати важливий історичний досвід. У багатьох випадках, міста стали експериментальним полем для паперових утопій 1920-1930-х років. Але реконструкція не спричинила за собою корінної і безповоротної зміни шляху розвитку містобудування та архітектури. Вона переконала зодчих і городян в можливості компромісу. І доказом плідності цієї концептуальної терпимості є те, що через кілька десятиліть авангардні післявоєнні схеми самі стали предметом перегляду і реконструкції, оскільки стали предметом історії, знайшли свій характер і виявилися частиною колективної пам'яті.

Література

1. История градостроительного искусства. Градостроительство XX века в странах капиталистического мира: в 2 т. / Бунин А.В., Савареттская Т.Ф. – М: Стройиздат, 1979. – Т.2. – 412 с, ил. 415.
2. Волкова Т.Ф. Реабилитация городской жилой среды. Социально-градостроительный аспект: учеб. пособие [Текст] / Т.Ф. Волкова. – Пенза: ПГУАС, 2014. – 116 с.
3. Малич К.А. Восстановление городов в нидерландах после второй мировой войны: к вопросу о поиске идеального образа города и его реконструкции / К.А. Малич //Архитектон: известия вузов. – №46 – 2014.

4. Раппапорт А., Бочаров Ю. Градостроительные трактаты Ле Корбюзье и проблемы современного проектирования // Ле Корбюзье. Три формы расселения. Афинская хартия. — М.: Стройиздат, 1976. — С.127-135.

5. Иконников А.В. Пространство и форма в архитектуре и градостроительстве / А.В. Иконников. — М.: КомКнига, 2006. — 352 с.

6. Cultural Policy and Urban Regeneration: The West European Experience / El Bianchini, M. Parkinson. — Manchester: Manchester University Press, 1993. — 220 p.

7. Woods L. War and architecture: three principles. [Электронный Ресурс]: блог Леббеуса Вудса, 2011. — Режим доступа :

<http://lebbeuswoods.wordpress.com/2011/12/15/war-and-architecture-three-principles/>

Аннотация

В статье рассматриваются градостроительные особенности реконструкции городов, разрушенных в результате военных действий.

Ключевые слова: реконструкция города, градостроительство, принципы реконструкции.

Abstract

The article deals with town-planning features of urban renewal after the wars.

Keywords: the reconstruction of the city, urban planning, the principles of reconstruction.

УДК 711.434

А.Г. Орион – Пестрикова

канд. техн. наук, доцент кафедры архитектурного проектирования Приднепровской государственной академии строительства и архитектуры

ВЛИЯНИЯ ВЫСОТНЫХ ОБЪЕКТОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ ОБРАЗА ИСТОРИЧЕСКОГО ЦЕНТРА КРУПНЕЙШИХ ГОРОДОВ

Аннотация. В статье анализируется опыт европейских стран и Америки по размещению высотных объектов в центральной части крупных городов и их влияние на формирование образа исторического центра города.

Ключевые слова: образ исторического центра, высотные объекты, крупнейший город, центральная часть.

Состояние проблемы. Главная проблема этого вопроса заключается в том, что современный этап развития центральной части городов Европы и мира